

MAZÁN TÖL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetésben átvérve:
Magyarországon 16 kor.
Külföldön 20 kor.
Magyarországon 20 kor.
Külföldön 24 kor.
Egyes más ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahány nap
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 8.

A szerkesztőség kéziratok vétele
addára vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetők és hirdetősek a kiadó
hivatalhoz forduljanak.

LXIII. évfolyam 75. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 március 31.

Czernin békenyilatkozata.

Aki akarja a békét, beszéljen.

Budapest, március 29. (Saját tudósítónktól.) Béessől jelentik: Czernin Ottokár gróf külügyminiszter a Fremdenblatt főszerkesztőjét fogadta s a vele folytatott beszélgetés közlésére felhatalmazta. Ez a beszélgetés a Fremdenblatt holnapi számában jelenik meg.

Erre a kérdésre: Hogyan végződhetik az orosz forradalom? — Czernin ezt válaszolta:

— Jóslásokba nem bocsátkozom. Ha az uralkodásban történt változásnak az lesz az eredménye, hogy Oroszország meggyötört népei belátják, hogy a háboru folytatása gonosztett lenne s hogy ők és az antant népei bármely napon tisztességes békét köthetnek a középponti hatalmakkal, akkor a végfelé közeledik a borzalmas embermészárlás. Minket nem lehet megsemmisíteni s mi sem akarunk senkit megsemmisíteni. Arcvonalaink erősebbek, mint bármikor voltak, gazdasági helyzetünk biztosítva van, mi tudunk és fogunk is kitartani. Az áldozatkészség példái után le a kalappal azon milliók előtt, akik a lövészárkban vagy otthon panasz nélkül türenek s nélkülöznek. Elérkezik az idő, mikor béke lesz.

Fentartja-e excellenciád, hogy megbízottakat küldjenek a hadviselő államok a kék konferenciára?

— Minden bizonynyal. Ez az út vezet a célhoz. A harcok tartama alatt folytathatják a háborút, akik akarják. Aki pedig akarja a békét, annak beszélni kell róla és tenni. A ránk kényszerített háborút folytatnunk kell, hogy a monarchia zavartalan fejlődését biztosíthassuk. Ha ellenségeink lemondanak terveik megvalósításáról, hogy minket megsemmisítsenek, a tisztességes békének mi sem áll utjában.

A cár fia Norvégiába kívánczik.

Budapest, március 30. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A cár azt a kívánságát fejezte ki, hogy fiát egészségi okokból Norvégiába vigyék. A kastély képolnájában mondott misén a cár elsőnek térdelt le, mikor a pappal az ideiglenes kormányért mondott imádságot.

Nyugalomba!

Budapest, március 30. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból táviratozzák: A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: A hadügyminiszter elrendelte a haditörvényszék megszüntetését. Polivanov a főhadiszállásra utazott a haditörvénykezés új alapon való átszervezésére, továbbá, hogy a kormány és a vezérkar között a kölcsönös viszonyt pontosan meghatározza. Polivanovot felhatalmazták, hogy az idősebb hadvezéreket mentse fel a főparancsnokságtól.

Mozgósít Spanyolország?

Budapest, március 30. (Saját tudósítónktól.) A Havas-ügynökség jelenti Madridból: A spanyol kormány az alkotmánybiztosítókat az egész országban felfüggesztette. Az intézkedés magyarországra vonatkozólag részletek még nem érkeztek.

Élénk harci tevékenység nyugaton.

Berlin, március 30. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok.

Az Artois arcvonalon élénk tűzeréségi harc folyt. Neuville St. Vaastól helyre kánadal ezredek az éj folyamán kétszer támadták meg állásainkat, mindig nagy veszteségükkel vertük vissza őket. Nehány fogoly maradt kezünkön. A Peronne-Ginchy országut mindkét oldalán biztosító csapataink nagyobb angol erővel vívott harcok után a Royal Court sorall vonalba tértek ki. Soissonsól északkeletre francia ezredek eredménytelenül kísérelték meg, hogy Neuville-nél és Margivalnál tért nyerjenek. Őrszolgálat nagy veszteségük mellett vertük őket vissza. Az Aisne-marnei csatorna két oldalán a Champagneul-laneuvillei gyülekezések késztető támadásra vállottak, ütegeink nem engedték kilejlesdni. A Champagneban a franciáknak támadásra készenálló csapatait szintén hatásosan löttük.

A Ferrois erdőben (a lotharingi arcvonal mentén) rohamcsoporthajunk az ellenség árkaiból 13 foglyot hoztak magukkal.

Nyugalom a Keleten.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Dünaburgtól nyugatra több század támasza tűzönként meghiusult.

József főherceg vezértábornagy arcvonalán Mackensen vezértábornagy hadcsoporthajánál nem történt jelentős esemény.

Tovább erőlködnek a franciák.

Macedóniai fronton

Felderítő osztagaink a franciák ákaikba indított előretörésük alkalmával az Ochrida és Presbe-tó között több gyorstüzélső fegyvert és nagy löszerkészleteket zsákmányoltak.

Ludendorff, első főparancsnok.

Az Operaház a vidéken.

Katonai felmentések. Adóvallomások.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 30.

A képviselőház ülését Szász Károly nyitotta meg.

Ghillány Imre báró miniszter válaszol a szónokoknak a közeli gabonaüzem meg-szüntetésére tett intézkedéseit, valamint a földüzem ellen.

Interpellációk következtek ezután.

Zichy Aladár gróf: Az orosz forradalommal kapcsolatosan Németországban olyan pesszím hangzott el, amellyel a magyar parlamentben is foglalkozni kell. Kérdés, lehet-e? Választ nem kapott.

Hódy Gyula az Operaház decentralizációjáról interpellál.

Jankovich miniszter kijelenti: egyetért vele. Kísérletet tesz operatársulat alakítására, mely vidékre is megy. (Legyen szerencsés!)

Roöck Iván úgy tudja, hogy Ausztria és Magyarország kataszteri felmérését az osztrákok egyesíteni akarják a közös intésményt kívánják. Teleszky miniszter ezt nem tartja szükségesnek, ellentétünk nélkül.

Matya Árpád a katonai felmentéseket teszi szóvá.

Szurmay miniszter ezújbenszében kijelenti, hogy a kérdés nehéz, de itthon is kellene, akik ellátják a hadsereget. A főbírtokost és helyettesét, a gyárigazgatót és helyettesét fel kell menteni. Aki visszaélést tud, jelentse neki, szigorúan jár el. A Ház ünnepelte Surmayt.

Pallavicini György örgróf kérde, mi lesz a legközelebbi 3 hónap élelmiszerével?

Eszterházy Mór gróf az adóvallomások lejárá határidejének meghosszabbítását kéri.

Teleszky miniszter ebbe belemegey s az áprilisban beérkező adóvallomásokat kellő időben beérkezetteknek tekinti.

Batthyányi Tivadar gróf az Alsófehér nagyszondi lap szerkesztőjének és nyomdásznak katonai felmentését teszi szóvá.

Sándor János belügyminiszter szerint közérdek a lap megjelenése s ez meg is történik. A nyomdász felmentésének visszavonásáról szó se volt.

Az ellenzék nyilatkozik az orosz szabadságharerről.

Budapestről jelenté tudósítónk: A Ház indítványkönyvébe ma a következő indítványt jegyezték:

Országunknak és a monarchiának nem az orosz nép, hanem az orosz abszolutizmus a legnagyobb ellenfele. Ha ma még a fegyverek ereje elleneségként állít le szembe minket az orosz hadsereggel, őszintén kívánjuk, hogy az orosz nép minden körülmények között kivívott alkotmányos szabadságának élvezetében maradjon. Mint a magyar nemzet alkotmányos képviselői tiltakozunk tehát az elleneséges külföldön sorozatosan terjesztett azon feltételek ellen, hogy az alkotmányos szabadságot harcoló magyar nép fegyverei valaha is arra volnának felhasználhatók, hogy Oroszországban az önkényuralom helyreállítására.

Aláírva:

Az összes ellenzéki képviselők.

Orosz felhívás a békére.

A világ proletárjaihoz.

Budapest, március 30. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A katonai és munkás forradalmi tanács proklamációt bocsát ki, amelyben felszólítja a világ proletárjait, hogy vessék az orosz példát, ne szolgálják tovább az autokráciát s vessenek véget a háborúnak.

Együttal proklamálja a szabadság legmelegebb védelmét a belső és külső ellenség ellen. Az orosz forradalom nem tér ki sem a hódítók elől, s nem hajlik meg a külső katonai nyomás előtt, a melynek javaslatai nem megvalósíthatók. Fegyverrel kezünkben apellálunk a németekhez s felhívásunk nem jelenti: fáradtan a békéért könyörögni.

Katonai kötelezettség behozatala Amerikában.

Budapest, március 30. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelentik: A miniszterium kedre virradóra megvitatta, milyen eszközök által működhetnek hatásosan az antanttal együtt. A kincstári miniszter egy milliárd kölcsön nyújtását javasolta. További javaslatok: fokozni az amerikai lőszeripar támogatását, harcolni a buvárhajók ellen, 10.000 sor-katonát szállítani Franciaországba s végül: vessék be a katonai szolgálati kötelezettséget.

Béke hírek mindenfelől.

Budapest, március 30. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Neves hollandi bankárok és kiváló kereskedők úgy vélik, hogy Oroszország részéről a közel jövőben ajánlat fog történni a különbéke megkötésére. A hollandi tőzsdéken napok óta várják az orosz különbéke ajánlatot.

Budapest, március 30. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Bethmann-Hollveg birodalmi kancellár beszédének rendkívüli hatása volt. Noreke szocialdemokrata költségvetési beszéde után állott szótásra a kancellár, akinek szavai templomi esőndben hangzottak el. A Lokalanzeiger a beszédről ezt írta:

— Figyelemreméltó a kancellár ama reményének hangsúlyozása, hogy Oroszország új rezsimjével kilátás lehet a becsületes békére.

Budapest, március 30. (Saját tudósítónktól.) A N. Fr. Presse beavatott helyről közli, hogy az olasz forradalom kitöréséről szóló hírek nem bizonyultak igazaknak. Berlini jelentés szerint Olaszország több városában éhínség van. Igen sok gyár szénhiány miatt beszüntette üzemét. A háborús láz helyett ma mindenütt a béke láza uralkodik Olaszországban.

Teljes Anglia zárólata.

Budapest, március 30. (Saját tudósítónktól.) Wolff-jelentés: Március 29 ére virradóra egyik tengeri haderők részét végigkutatatták az elzárt területet. Anglia délkeleti partján az 1910 tonnás Mascotte felfegyverzett angol gőzösön kívül, amelyet ágyutűzzel elsüllyesztettek, sem ellenséges haderők jelenlétét, sem forgalmat nem észleltek. A Mascotte 7 matrózát elfogták. A tengerészeti vezérkar főnöke.

Orosz üzenet Németországnak.

Budapest, március 29. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Mrovozszky tábornokot, Moszkva parancsnokát elfogták s Pétervárra vitték. Pétervárott az elfogottak száma 4000-re emelkedett. A munkásság hivatalos lapja írja:

— Tudja meg minden monarchista s a monarchista németek is, hogy a forradalmi Oroszország minden erejét hódításainak biztosítására fogja fordítani. (Csak az a kérdés, hogy hol hódított Németországból Oroszország?)

Tolvajvilág a főváros előtt

Az öregedő tolvajkirály vallomása.

Schwartz Albert neve nevezetesen a tolvajvilágban, esideig legalább 14 évet tölt lopásért, és kétszer megvasalva szökött meg, egyszer pláne a robogó vonatról ugrott le, mint a fővárosi lapok annak idején megírták. Vádolt társa volt Orosz Gábor.

Ok álltak számos orgazdával együtt tegnap délelőtt Ember Géza táblabíró tanácsa előtt (ügyész: Farkas István, jegyző: Rimcsy József dr. Védők: Faragó Sándor dr., Fried János dr., Sonnenvirt Lajos dr., Weiszberger Lipót dr., Kádár Elek dr., Zilahy Gusztáv dr.)

Schwartz kihallgatása.

Schwartz Albert 50 éves, eddig 14 évet tölt lopásért, beismer mindent. Fráter Barnabástól cipőt lopott, eladta Weiss Mátyásnak, Miskolc Barnabástól pipát vitt el, eladta Simon Bélának hat koronáért.

— Miért hagyta ott a többi tárgyat? Kérdi az elnök.

— Nem kellett.

— Biztosan jött valaki vagy félt, hogy bejön. Maga lopott Lénárd Nellitől a prementrelek székcsődjétől aranyórát, gyűrűt, karkötőt.

— Igen.

— Mit lopott el Hegedűs Istvántól?

— Már nem tudom kérem, annyifélel vittem el. Talán zseirt. Eladtam 6 koronáért. Hódi Jánosól is zseirt hoztam ki, de otthagytam. Bíró Lászlótól katonakabátot, egy helyről szoknyát, a zsebében kötelező nyak volt, fehérneműt. Ezeket Klein Ábrhámnéhoz vittem s adtam neki belőle. Böttgernének azt mondtam, hogy menekülő edópénztárnok vagyok Csikszeredáról, nem kaptam fizetést, pénz kell s eladtam neki egyes dolgokat.

— A rendőrségen rávallott Orosz Gáborra.

Tolvaj erkölcsök.

— Mondtam, mert vertek a rendőrségen, hogy nézek ki, tessék nézni. Azért mondtam, hogy Orosz Gábor is ott volt, mert nem engedte, hogy a lánya velem lakjon, tehát bosszút állottam rajta.

— A tiszt, akitől lepta a bolmit, azt mondta, hogy maga lepta el.

— A tiszt hazudik, szembe is köpném, ha itt volnám.

— Persze; tudja, hogy Albániában van, azért ilyen bátor. Hát miért ment oda este?

— Lopni akartam, esedezem.

Bosszu szerelemből.

Orosz Gábor 51 éves, verekedésért, csalásért 9 ízben büntetett.

— Soba életemben nem voltam özvegy Themleitner Gyulánénál.

— Beismerem a detektívek előtt.

— Nyaggattak.

— Hisz egy mesterséget folytattak a detektívekkel.

— Nem loptam én 38 év óta, verekedtem, ittam, de nem loptam.

— Nem azt értettem, hanem hogy lökucepek voltak.

— Beismerem, mert nyuggattak.

— Schwartz miért mond a, hogy maga is ott volt?

— Kecsegtette házassággal a lányomat Schwartz, bejött, tetszik tudni, mániája van, nem tiszta eszé, hát kikergattük s bosszút forraszt. 25 év óta ösmerem, kocsihértulajdonos volt. Mikor hazajött a tömlőből, elakarta venni a lányomat, én nem adtam oda, hiszen az apja lehetne.

Ha eltűnik valaki.

Dekker Hermann cipőt vett Schwartzól 80 koronáért, kabátot 60 koronáért. Nem tudta, hogy tolvaj.

— Maga beszélt rá Schwartzot, hogy lopjon.

— Én tisztességes házasság voltam mindig, 41 évig.

— Miért kellett áprilishoz télikabát?

— Mert olosón adta.

— Szokott maga újságot olvasni?

— Sose.

— Nem hiszem azt, olvashatna, hogy Schwartz lopott, a zsidók tudják azt, mit jelent, ha valaki eltűnik hosszabb időre.

Herschkovits Sámuel aranygyűrűt s láncot vett Schwartzól, mert azt mondta, hogy a lánya Budapestre megy a vonattal iratába, kell a pénz. Én kiegyeztem a károsulttal, mert azt mondták a rendőrségen, ha nem fizetek, letartóztatnak. Nem tudtam, hogy Schwartz tolvaj.

Klein Antalné 17 rőli inget vett Schwartztól. Este jött egy erdejli menekült, s kért, adjak helyet neki.

— Az ingek a maga ingei között voltak, a cipő meg a lábán volt.

— Elittem az inget, hogy a gyerekek el ne hányják.

— A cipőt meg felhúztam, hogy el ne vesessen.

— Véletlenül húztam fel, mert a szobában szét volt, petróleumot nem kaptam. Sose láttam én őt, nem adott nekem semmit, egy gyufaszálat sem, megöregedtem pedig.

Az álmenekült.

Özvegy Böttger Béláné elmondja, hogy erdélyi menekültnek adta ki magát Schwartz, airtkozott, hogy disznói ott veszték s kocsiját ajánlotta fel, hogy vidékre vásárolni menjenek. Paprikás csirkét evett a kocsijában, mellé bort ivott, s mesélte, hogy Csikszeredából egy óvónót akar elvenni. Hozott fehérneműt. Épen uram sírjához készültam Sabáeba, mikor elhosta a fehérneműket, sirt, potyogott a könyve, hát megvettem az ingeket. Bizalomgerjesztő volt: elegáns kék ruha, sárga szőlt evikker az orrán, úgy nézett ki, mint egy urember.

— Miért mondta maga Schwartz, hogy adótárnok?

— Hogy bizalmat keltssek.

Aki megszökik a vassal együtt.

Bott György detektív tagadja, hogy megvasalta Schwartzot.

Schwartz: Vas Károly vasalt meg, megrántott s akkor vallottam.

Bott elmondja, hogy Kleinné az új cipőt elkoptatta.

Dienes István érdekes felvilágosítást ad Schwartzról. Ismeri 1918 óta, régebben be-

surruló tolvaj volt, a „jó reggelt kívánó“, most már álküicsos lett.

— Orosz mondta, hogy megnyomori tották a kezét, most is látszik rajta.

Orosz: Kezeimet tessék nézni, Vass és Bott öszerelték, hat napot éjjel-nappal vassban töltöttem.

— Mert megszökik a vassal együtt.

Orosz: Dienesel voltam már együtt szeker, s nem rántott.

Vass Károly detektív tagadja, hogy bántalmazta Oroszt. Orosz a szemébe mondja ezt.

Schwartz (kiabálva). Mint a hóhérok, úgy bántak velem hat napig sanyargattak.

Fried János dr védő a rendőrségi vallatások felől tesz kérdéseket.

Elnök kérdésére Schwartz beismeri, hogy Klein Tóni névre a monori főszolgabírónál könyvet váltott, sőt az anyakönyvi kivonatot is kivette Tállyán.

A bíróság a vád és védbeszéd után Schwartz Albertet hat évi fegyházra ítélte a tömeges lopásokért, Orosz Gábort felmentette, Kleinné 8 napot kapott, Dekker és Herschkovits pénzügytételt. Fellebbeszték, az ügyész is.

Bankóeső a Gilányi-utcán.

Nagy riadalom volt tegnap délelőtt a Gilányi-utcán. Egy szegény pénzbeszedő táskájából a szél kifújta a bankókat és szétszórta az egész utcahosszat.

Reisner Mór, egyik helyi cég pénzbeszedő embere tegnap délelőtt a katonavároson egész halom pénzt, esupa papíros bankókat inkasszált be, amelyeket a táskájába dugott.

A Gilányi utcán haladt, mikor valakit megakart tekinteni s kinyitotta a táskáját. Az időjárás különben is igen szeles volt, de éppen jött egy hatalmasabb szélroham, amely a Reisner táskáját teljesen kifordította. A bankjegyek egy pillanat alatt szétrepültek, árkon-bokron keresztül. Repült, keringelt a levegőben a sok piros, kék, sőt hársu bankjegy, s a szegény pénzbeszedő sirva nézett utána.

A járó kelék megálltak, s a lecsott bankókat felkaphodták, s a jóindulatu emberek át is adták a kesergő tulajdonosnak. A pénz nagy része lassankint meg is került, azonban közel 500 korona a „levegőben“ maradt.

Reisner jelentette az esetet a rendőrségen, annál is inkább, mivel a pénz nem az ő tulajdonát képe. Most várja, hogy a többi pénzt a jóindulatu megtalálók beszolgáltassák a rendőrségen.

TAVASZI SZEPLŐT

pár napi használat után eltűntet az arczról a valódi

LISZKA VIZ

Eredeti üvegekben 2 korona 40 fillérért kapható a

Csillag gyógyszerárban

Zöldfa-utca.

Megnyitlik a második hatósági konyha.

Holnap lesz az első ebéd.

A növekvő élelmiszeri nehézségek szükségessé tették, hogy a városi hatóság egy új intézmény létesítésével könnyítse meg a fogyasztók közönség ellátását. Eanátfogva a városi tanács felhatalmazása alapján a közéleti ügyosztály a Szarvaszky utcai u. n. Három Róssa épületében egy második városi étkezőt állított fel.

Es intézmény kereteit olyképpen állapította meg, hogy ez a fogyasztók bármelyikének, tartozók a társadalom bármely osztályához is, szolgálatára lehessen. Ezért a városi étkezőt olyképpen rendezte be, hogy három, kettő és egy tál ételes ebédeket szolgáljon ki.

A három tálalás ebéd ára 1 korona 80 fillér,

a két tálalás ebéd ára 1 korona 20 fillér,

az egy tálalás ebéd ára 60 fillérben állapított meg.

Az ebéd elfogyasztható az étkező helyiségben és onnan el is szállítható. Az elszállítandó kivánt ebédért már délelőtt fél tíz órakor lehet jelentkezni a hatósági étkezőnél.

E hatósági étkező vasárnap, április hó 1-én nyitlik meg. Az első hét étlapja a következő:

vasárnap: hadi gulyásleves, savanyukáposzta főzelék, sertés pecsénye, városi torta,

kedd: lebbencsleves, babfőzelék, füstölt sertéshus, krumplisnudli,

kedd: kassásleves, savanyuburgonyafőzelék, vadgallus, talkedli,

szombat: bableves, vegyeshurka káposzta főzelékekkel, lekvárosderelye,

csütörtök: husleves, spanótfőzelék főtt-hussal, plakóka,

péntek: burgonyaleves, babfőzelék, bundáskenyér, juhtúrós galuska,

szombat: savanyuleves, borsófőzelék, marhafelső pecsénye, hadi mázestészta.

A hatósági étkező havi bérleteket is elfogad, ez iránt az étkező pénztáránál lehet jelentkezni.

Az étterembe belépni csakis ebédjegy megváltása után lehet. Az ebédjegyek már délelőtt 10 órától kezdve válthatók a hatósági étkező helyiségében. A megvásárolt jegyek az ellenőrzésre rendelt hatósági közegek az étkezés megkezdése előtt átadandók, az elszállított ebédekért szintén a hatósági étkezőkben válthatók meg a jegyek, de az ételért való jelentkezés alkalmával a konyhában leadandók.

Az étkező helyiségébe nem léphetnek be tisztátalan külsejű, ragályos vagy undorító betegségben szenvedők, továbbá erkölcsileg kifogás alá eső egyének. A hatósági étkező helyiségeiben mindenki csendben viselkedni és magát a házirendnek minden tekintetben alávetni köteles.

Az élelmi nehézségek megkönyítására első az új intézményünket a város közönségének jóindulatába ajánlom.

Nagyvárad, 1917 március hó 30-án.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

A Katholikus Kör utolsó közmitvelődési estéje.

Fényes sikerrel zajlott le tegnap délután a Katholikus Kör hatodik és utolsó közmitvelődési estéje. A Szent László terem zsafolásig megtelt előkelő közönséggel, a kik nagy érdeklődéssel hallgatták az egyes számokat.

Jelen voltak: Dr. Karácz János püspök, dr. Bozóky Alajos, dr. Vucskics Gyula, Bróm László, dr. Némethy Gyula, dr. Maszrek Gyula, Kozári Gyula, Hölger József, Smetka L. Odón, Gyepes Imre, dr. Szabó Vendel, dr. Géczy József, dr. Kascht János, Mellau István, Szokoly Elemér, Tuka János, Móró Pál, dr. Krüger Aladár, Straub Ferenc, Bihari Ákos, Rasch Mikály, Kürti István stb. Ezenkívül elegáns hölgyközönség, a Katholikus Kör és a Népszövetség tagjai nagy számmal.

A gyönyörű műsort a Fischer zeneiskola két tehetséges akadémiista növendéke Fiber Erna és Tóth Olga nyitották meg, a kik Goldner egy reaktívál ótákos opusát adták elő zongorán négy kére. A három részre osztott kompozíció a mintaszerű előadásban oaxatlan tetazést aratott. Kifogástalan és szépen szelző játékokon maglátszik a mesterség, Fischer Ervinné művészi keze.

A tetszéssel fogadott megnyitó zene után Tuka Olyika szavalta el nagy hatású Szepessy László a Dobson hős halált halt katolikus író gyönyörű költeményét: „Stella maria Abbáziában“, melyhez Kerner Jenő a neves karnagy komponista írt szép sláfestő melodramatikus zenét. Tuka Olyika, ki a Népszövetség egyik tanácsosaként már nagy sikerrel szavalt, ezen alkalommal is teljes sikert aratott és a költemény szépségeit teljesen érvényre juttatta. A Nagypéntekről szóló melodráma közé két szép énekbetétet illesztettek, amelyeket a tanítóképző kis énekkara Schmelzer Béla III. éves tanítójelölt vezetésével precíz és pontosan adott elő. Az első karéneketbetét az „Ave maris stell“, a második a „Stabat mater“ volt, a mely bus tónusával kitűnően illeszkedett a költeményhez. A szépen sikerült számot lelkesen megtapsolták, melyből kijutott egy a kitűnő előadónak, mint a jeles kísérőnek Rasch Mikály az. e. karnagynak, valamint a kis énekkarnak.

Ezután lépett az előadói emelvényre dr. Szabó Vendel, a papnevelde nemrégig kitnevezett és kitűnően képzett tanára a megtartotta remek előadását a katakombákról. A jeles előadó, aki éveket töltött az örökvárosban, ez alkalommal nem annyira a katakombák nevezetességeiről beszélt, hanem inkább azokat a részeket ragadta ki, amelyek megdöndtetlenül bizonyítják a katolikus hit örök igazságait. Előadása érdekes, világos és meggyőző volt, hatalmas organuma betöltötte az egész termet. A feszült figyelemmel hallgatott beszéd nagy hatást tett és a közönség az előadót melegén ünnepelte; a beszédet később közölni fogjuk.

Most következett az estély egyik legnagyobb sikerű száma. Szokoly Ersei, a Fischer-zeneiskola nagytehetségű növendéke briliáns technikával és mély átértéssel előadta Weber: Rondo briliante-jét. Művészi

játékával elragadta a közönséget, mely lelkesen tapsolta a kitűnő előzetet. Szokoly Ersei játéka örökös fejlődött, mióta nem halottuk és ez elsősorban jeles tanárának, Fischer Ervinnének pedagógiáját dicséri.

Az estély méltó befejezése volt az a művészi trio, amelyben Hosszu Jánosné Kürti István zene tanár és Sztachó Duoi bemutatották tudásuk legjavát. Beethoven örökös és sohasem halványuló klasszikus muzsikáját hallgatni mindig gyönyörűség. Az opus 11-en a három előadó hűen interpretálta és a finom nianszokat pompásan érzékeltette. Mindhármaz sok tapsot kaptak.

Ötezer korona jutalom a zsirhamisítás leleplezéséért.

Lukács Ödön előterjesztése a tanácsnak.

Nagyvárad város közéleti ügyosztálya a múlt év őszén egy vagon sertészsírt vásárolt Pfeifer Gyula ügynök közvetítésével Perlecz Mátyás és társa budapesti cégtől. A zsírt átvette a város megbízottja és a hatósági zsírtüzet csakhamar megkezdte annak kémérését. A közönség panaszkodott a zsírra, mert főzés közben kipattogott az edényből s mert a zsír színe szürkésbarna volt.

Nógrádi Gyula káposztesztőnek is tudomására jutott, hogy a város üzletet rossz zsírt vásárol és mivel hosszabb utánajárás után meggyőződött arról, hogy a zsír vízzel van keverve, feljelentést tett a rendőrbírósnál és befoglaltatta a hamisított zsírt.

Az ügyben az élelmiszeri ügyosztály is eljárást indított a Lukács Ödön erélyes fellépésére a Perlecz cég visszafizette a városnak a kétszáz ezer koronán felüli vételárát s így a város közönsége nagy károsodástól let megmentve. De nemcsak a kár térült meg, hanem a kimért zsír ötvenezer koronányi előadási ára is a városé maradt, úgy hogy a közéleti ügyosztálynak a költségek levonása után 33.000 korona tisztán haszna maradt.

Nógrádi Gyula az ügyben eljárásáért öt ezer korona jutalmat kért a tanácsától, mely a kérelmet véleményezés végett kiadta Lukács Ödön főjegyzőnek. Lukács főjegyző már megadta véleményét és ügyben s elvben támogatja Nógrádi kérését. A főjegyző véleménye a következő:

Tekintetes Tanács!

2592. számú határozatára, Nógrádi Niedermann Gyula beadványának visszacsatolása mellett a Perlecz féle zsirhamisítási ügyből kifolyólag véleményemet a következőkben terjesztem elő:

A közéleti ügyosztály Pfeifer Gyula budapesti lakostól egy vagon kifogástalan minőségű disznózsírt vásárolt, aki ezen zsírt viszont Perlecz Mátyás és társa cégtől vette meg. A zsír beállítására került és megkezdése után baraktározatott.

A zsír forgalomba hozatván, vevők által két ízben tetatett panasz a közéleti ügyosztálynál, hogy a szállításhoz visszavétel történt. Tény az, hogy csak Nógrádi Niedermann Gyula feljelentése folytán jött az ügyosztály azon gondolatára, hogy valóban nagyobb visszaélés történthetett és ennek alapján azonnal megindította a legsegregőbb vizsgálatot, minden egyes hordóból mintát vett, ezt a vegyvizsgáló állomásnak megvizsgálás céljából kézbesítette,

a szírnak további forgalomba hozatalát azonnal beszüntette.

Miután pedig a hivatalos vegyvizsgálat beigazolta, hogy az érkeztetett zúrtból 31 hordó 40 százalékos vizet tartalmaz és így a le szállított szir a vételi szerződésnek meg nem felelt, a szirt kereskedelmi szokás szerint az eladó Pfeifer Gyula cégnek rendelésére bocsátotta. Pfeifer Gyula viszont a rendelkezésre bocsátást érvényesítette a Parloss Mátyas és társa céggel szemben, sőt ezen cég jellel bűnvádi feljelentést is tett. A Parloss Mátyas és társa cég az ügyet Nagyváradi város köztisztviselői ügyosztályával szemben teljesen rendezte, a rossz szirt visszatette, a vételárát teljesen visszatartotta, a hamisítás felfedezéséig pedig eladott szirt ért mit sem követelt, úgy, hogy ezen ügyből kifolyólag — figyelembe véve az ügyössé írt jogait és egyéb költségeit — cca 33 000 korona haszna maradt meg.

Miután pedig tény, hogy Nógrádi Niedermann Gyula feljelentése indította az ügyosztályt a vizsgálat megkezdésére, nem el lenzem Nógrádi Niedermann Gyulának bizonyos összegű jutalékban való részvételét. Az összeg megállapítását a tekintetes Tanács beiktatására bízom.

Váradi, Schertz,
ügyosztályvezetők.

Lukács Ödön,
bíró.

Mi lesz a katonai járványkórházzal?

Értekezlet a minisztériumban.

A háború alatt, mikor a harctérről sebesülten és betegesen hazaszállított katonák a kolerát, kútiag hagymást és tifuszt behurcolták, nagy gyorsasággal felépített Nagyváradi város külső területén, a Biharpusz-pöbke vezető út mentén egy nagyszabású katonai járványkórházat a katonai kincstár.

As összesen 122500 négyzetméter területet részint magánosok, részint a város tulajdonában levő földekből szétjuttatták ki.

Szerencsére a harctéren csakhamar megszünt a járvány s azóta a kórház egy részét nem rugályos betegségben szenvedő katonák elhelyezésére használja fel a katonai parancsnokság.

A kórház építésének kérdése azonban még nincs lezárva, mert Nagyváradi városa nincs beleszólva, hogy ezen a területen katonai járványkórház álljon. És pedig azért mert az az óriási, 350 hosszú és 350 méter széles telektömb akadály a város fejlődésének. Ez az egészséges, nagy forgalmu hely legalkalmasabb a város terjedésére s nagyon megfellel a jövőben egy új kültáras létesítésnek.

A katonaság a város megkérdeése nélkül kezdte meg az építést s mikor a kiegészítési eljárás megindult, Nagyváradi városa tiltakozott az építés ellen, de a kórház ekkor már elkészült.

A közigazgatási bizottság is a katonaságnak adott igazat.

Biharmegye pártolta a kórház építését, valószínűleg abból a szempontból, hogy a háború után esetleg a kétségtelenül pompásan felépített kórházba helyezi át Bihar megye kórházát.

A város azonban felebbeszéssel élt.

A felebbzés folytan most értekezlet volt a minisztériumban, Varga Endre osztályvezető elnöksége alatt, amelyen Nagyváradi város képviselőjében Rimler Károly

polgármester és Kőszeghy József v. főmérnök voltak jelen s képviselve volt a katonai kincstár is.

Az értekezlet után határoz a miniszter a felebbzés felét.

A nagyváradai tisztviselők és helyzetük.

Az a meleg rokonszenv, amely bennünket Nagyváradi város tisztviselőihez fűz, késztet bennünket, hogy szóvá tegyük a tisztviselők helyzetét.

Senki sem mondhatja, hogy Nagyváradi rebellis természetű. Itt miadig eszünkben intőzték el a legvértörrelőbb eseményeket is és a nagy viharokat váró problémák se voltak képesek lázassá tenni a mi városunkat. Az a kérdés, amelyről most írunk, a legjobb példa erre.

Nagyváradi sok mindenben veszt, sajnos, rossz dolgokban is. Hivatalos statisztikák és a mi szomorú tapasztalataink szerint a legnagyobb, a legcsúnyább drágaság itt dühög Nagyváradon. Soha, még békeidőben sem volt olcsó ez a város, most azonban, a háború alatt elképzelhetetlenül elfejultak a viszonyok és a nyomorító drágaság itt produkálja a legmagasabb árakat. És mégis, a Nagyváradon élő tisztviselők némák maradtak a háború három éve alatt.

Feljajadit már mindenki, az ország legkülönbözőbb városiban gyűlöltek a tisztviselők, hol kérve, hol követelve megdöbbenően szomorú helyzetük javítását. Legutóbb már a hírek is közbeszórták, hogy mozgalmat indítsanak terhek könnyítése céljából.

A nagyváradai tisztviselők mindaddig nem tömörültek, pedig a lakbérviszonyok is ebben a városban a legrettegettebbek és a város külsőleggi helyzete miatt éppen itt olyanok a viszonyok, hogy a tisztviselő — még ha az anyagi eszközei meg is volnának — nem tud segíteni magát.

Az akció, melyet a türelmetlen helyzet kényszerített ki, szerte az országban, megindult s húsvét másnapján a Budapesten tartandó országos nagygyűlésen fog teljes erejében kibontakozni. Az ország nagyobb városainak tisztviselői mind gyűléseztek, egy táborba tömörültek, a kormányhöz intézett körlevelükben ószintén feltárták szomorú helyzetüket és azonnali segítséget kértek. Ezeket a gyűléseket mindennütt a város vezető emberei hívták össze, polgármester, törvényességi elnök, alispán, mind mint a tisztviselők szószólói jelentkeztek.

Nagyváradon még mindig csend van.

* **Gyönyörű rézecske** erre a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát el-tünteteli a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apoló” drogeriájában Nagyváradi, Rákóczi-utí 7/B Rimánóczy-palota.

* **Értesítés.** A Polgári takarékpénztár r. t. értesíti t. ügyfeleit, hogy az V. kibocsátású hadikölcsönkötványokat a kiadott pénztári elismervények ellenében kiszolgáltattja.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács ülése.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács a hó 29 én délután Budapesten a Szent István-Társulat termében tartotta ülését. Az ülésen dr. Glasswein Sándor egyházi elnök elnökölt.

Az elnöki előterjesztések s a Tanács múlt évi működéséről szóló hosszabb jelentések után Számborovszky Rezső nagyváradai rk. tanító tanácsilag terjesztette elő, hogy ámbár tanácsülés több mint egy év óta nem tartott, de annál többször volt elnökségi ülés s ennek kapcsán az elnökség oly nagy tevékenységet fejtett ki, hogy így az egész Tanügyi Tanács helyett dolgozott. Miért is indítványozza, hogy az elnökségnek s az egész tisztikarnak fejezze ki a Tanügyi Tanács teljes elismerését és hála köszönetét s ezt jegyzőkönyvileg is örökítse meg. Az indítványt a gyűlés elfogadta.

A Kath. tanító és tanítónőképzők részletes anyagbeszámolója és a könyvtárjegyzék tárgyában sürgősen megkeresik a hazai kath. képeket, hogy tegyék meg javaslataikat.

A kath. polgári leányiskolák rendtartási szabályozására a Tanügyi Tanács olyképp határozott, hogy azt a kath. polgári fiúiskolák rendtartási szabályzatával együtt fogja tárgyalni.

Miután a Tanügyi Tanács Pedagógiai Irodalmi Szakosztálya megalkotását kimondta, áttért a hitfelekezeti és kösségi tanítók fizetésügyére. A tárgyszót e pontjához először Számborovszky Rezső szólott. Mivel a „Népnevelő” ben azon memorandum, melyet Ember Károly világi elnök és társai a magyar képviselőháznak bonyújtottak, egész terjedelmében megjelent s a legnagyobb alaposasággal csoportosítja a nem állami tanítók sorsait, tekintésük felolvastatnak s egyhangúlag járuljon hozzá a Tanügyi Tanács. Elfogadták azzal, hogy Ember Károly világi elnök törekedjék továbbra is e tárgyban a többi hitfelekezeti elnökökkel együttesen munkálkodni, amint ezt már a tisztikari ülés is kimondotta, hogy így teljes sikerre juttassák a nem állami tanítók érdekeit. Ezzel kapcsolatban elfogadták Számborovszky Rezső azon indítványát, hogy a nagym. püspöki kar útján kérje a Tanügyi Tanács a minisztert, hogy amint a múlt évben, úgy a folyó évben is legyen különbség, hanem minden nyugdíjas tanítónak és özvegyének — aki azt kéri — adja meg a 80 vagy 100 koronás háborús segélyt, mert legújabb rendeletű annyi feltételhez köti a csekély összeget, hogy a miatt néhány ezer nyugdíjas tanító és özvegye azt nem kapná meg. Elfogadták úgy ezt, mint Bertalan Vince ny. képzőtanár indítványát a kiadandó országos kántorkönyv érdeklében.

A szolgákon spórol a város.

Nyári ruha télen, téli ruha nyáron.

Nagyváradi városa a háború óta kezd takarékoskodni, de mintha csak kisérletképpen tenné ezt, alulról kezdi, a legszerényebb, de egyuttal a legszegényebb alkalmazottain : a városi szolgákon. Ezek úgy sem mernek követelni, sőt kérni is csak legfeljebb a hasonló kis emberektől, nem pedig a tanácsától.

Ezeknek a többnyire nagycsaládos szegény embereknek alig van annyi fizetésük, mint egy jó szakácsnénak, akiknek azonban még teljes ellátása is van. Természetes, hogy ebből a csekély fizetésből ma csak kopialni lehet.

Némi kárpótlást nyujtana nekik az, hogy legalább felső ruházatot kapnak — hivatalból.

Es a mai viszonyok között nem csokélyosság. Azonban a részükre szabályrendeletben biztosított ruhákhoz nem tudnak jutni.

Már szinte bevett szokás a városnál, hogy a téli ruhát, legalább részben, akkor adja ki a szolgáltnak a tanács, mikor a tavaszi napaugár már elolvastotta a tél havát-jegét, a nyári ruha pedig csak akkor jut a szegény szolgálthoz, mikor már leesett az első hó.

Es elmúlt évben is szeptember hónapban kapták meg a múlt évre kijáró nyári ruhát, míg a téli ruhát még most sem osztották ki részükre.

Köpeny is megallett minden második évben a szolgáltnak. A legutolsó köpenyt ez előtt három, illetve négy évvel, 1913-ban kapták, tehát még a háború előtt. Azóta a régi téli felső kabátban járnak, de meg is láthatjuk rajtuk.

A szolgálak hallgatnak, legfeljebb egy másnak mutogatják, hogy a régi gunya itt is, ott is már leszakad náluk, de a takarékosági elv szépen bevállik és ez a fő.

De mit szólnának a tényleg igen tisztelt tagjai, ha a járandóságaikat is ilyen pontosan szolgáltatná ki a városi pénztár.

Annymira talán még sem jutott Nagyvárad, minden deficitje mellett is, hogy a legszegényebb alkalmazottainak a jogos járandóságát elvonja.

HIREK

*** Gróf Széchényi Miklós püspök újabb háborus jótékonyága.** Gróf Széchényi Miklós püspök újabb, igen jelentékeny összeg adományozásával gyarapította háborus jótékonyágának eddig is gazdag sorozatát. Mint értesülünk, a megyéspüspök 15.000 koronát adományozott az egyházmegye kisebb javadalmazásu papjai számára háborus segély címén. Ebből az összegből 35 pap kapott a szükségnek megfelelő segélyt.

*** Mivel foglalkozik báró Kürthy?** Báró Kürthy Lajosról, az Országos Közéletelmzési Hivatal elnökétől a napokban leirat érkezett Nagyvárad város közéletelmzési ügyosztályához, amelyhez csatolva volt az Est azon száma, amely Hartmann Sándor zairdrágítási ügyéről emlékezik meg. Báró Kürthy a leiratban felhívta a város figyelmét a cikkre és az ügyről felvilágosítást kért. A leiratot a városi közéletelmzési ügyosztály referense áttette jelentéstétel végett a rendőrséghez, amely viszont a közéletelmzési ügyosztály előadó-jához, Váradi Lajoshoz fordult felvilágosításért. Mindezekben pedig mi az érdekes? Először is az, hogy báró Kürthy figyelme mi mindenre kiterjed, másodsor pedig az egyszerű és gyors városi közigazgatás, amely azért, hogy a referens a szomszéd asztaltól felvilágosítást kapjon, a rendőrséghez fordul, hogy ezt a felvilágosítást hivatalos tisztelettel hozzá továbbítsa.

* Nemzeti Fogadalmi Templom.

Allig tört ki a véres világháború, már fölmerült egy, az ország fővárosában építendő Nemzeti Fogadalmi Templom építésének eszméje. Az eszmét országsszerte ki-örvölkészéssel fogadták. Budapesten bizottság alakult, mely belügyminiszteri engedéllyel megindította a gyűjtést. A Nemzeti Fogadalmi Templom Irodája (Budapest, VIII., Baross-utca 84) március 15-én a következő eredményről számolt be: készpénzben befolyt 171.354 K, értékpapírban 32.700 K, még törlesztendő, megígért összeg 107.765 K.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Beikie Bogdán 70. gye-beli tart. hadnagyot a 3. osztályú katonai érdemkereszttel (a kardokkal) tüntette ki. A legfelső dícsérő elismerésben részesültek Mayr Ervin és Vas Árpád 101. gye-beli tart. főhadnagyok.

*** Szinnyey Merse Félix báró összejárhatatlan.** A képviselőház összejárhatatlanságát szűrije este tárgyalta Szinnyey-Merse Félix báró ügyét a nagytényi sertésszállításokkal kapcsolatban. A bizottság 5 szavazattal 2 ellenében összejárhatatlannak mondta ki Szinnyey-Merse Félix bárót.

*** Fényes Ákos meghalt.** Csokszji Fényes Ákos földbirtokos életének 53 ik évében hosszas betegeskedés után Debreczenben meghalt, s ott is temették el a Kossuth utcai temetőben. Elhunytát a kiterjedt család és a rokonság, köztük a Bartos és Fráter családok gyászolják.

*** A Kath. Népszövetség vetítőestéje.** Vasárnap délután a Kath. Népszövetség a Kath. Ktr. Szent-László termében vetítő előadást tart. Kezdeté 5 órakor. A részletes műsort holnap közöljük.

*** A Szilgigeti-Társaság ünnep-rendező bizottsága Husvét másodnapján tervezte legközelebbi hangversenyét.** Mivel azonban e napmár a Gyermekharát Egyesület tüntet ki mulatságot a Szilgigeti-Társaság a nemes hivatást egyesület jótékony céljának értelmére lenni nem akart a rendező bizottság a nagyszabású mulatságot április 14-én fogja megtartani.

*** A gézgyár a hadsereg szolgálataiban.** A honvédelmi miniszter 3218 1917. évi. sz. rendeletével a hadiszolgáltatásról szóló törvény alapján a nagyváradai légszuszogató gézgyár anyagának készletét hadicélokra igénybevetniük jelentette ki. Az idézett törvény értelmében a gézgyár kötelezően üzemelt a hadviselés érdekében folytatni. A vállalat alkalmazottait ennél fogva katonai vezetés alá helyezik s a munkáikat a katonai fegyelmi és büntető törvények hatalma alá vetik.

*** Az autogramm gyűjtemény.** Érdekes autogramm gyűjteményt fog bemutatni Barth Lajos autogrammgyűjtő Nagyváradon a napokban. A gyűjtemény első lapján X. Pius pápa aláírása foglal helyet. Sorban jönnek ezután I. Ferenc József, Vilmos császár, IV. Károly király, az angol király, Hindenburg, Hötzenborfi Konrad, gróf Zeppelin, Viktor Emáruvel class király, a Rothschildok, Pierpont Morgan, Goldmark, Miljukov, a duma elnökének és Berchtold Ljót gróf autogrammsai. Nagy politikusok, diplomataik, színművészek, tudósok, felvilágosítók írtak az autogrammgyűjteménybe, amelyben a legszebbek a leghíresebb festő- és rajz-

művészek csodás képsé. Ezek a gyűjtemény érdekességét nagyon emelít. Nagyvárad közönségének nem sokára alkalma lesz a remek gyűjteményt megszemlélni. A jövdelem egyes részét a Vörös-Kereszt, a Gyermekharát egyesület és a Szilgigeti-Társaság részére ajánlotta fel Barth Lajos.

*** Egy liter rum 12 korona.** Jakobovics H. és egy másik nagyváradai kereskedő ellen árdrágításért indult meg az eljárás Czeglédy István rendőrbíró előtt azért, mert a rum literjéért 6 korona helyett 12 koronáért árusították. A kereskedők azaz védekeztek, hogy a rumot két ismert váradai cégtől maximális áron felül vásárolták. A két cég ellen, amelyek közül az egyik az utóbbi időkben hadseregszállítási ügyben szerepelt: ez ügyből kifolyólag szintén megindult az eljárás.

*** Husvétii cukor kiosztása.** Tájékoztatom a város közönségével, hogy a husvétii cukor 1917 április h 2-től kezdődőleg a következő cégeknek lesz kapható: Kurtsander és Ullmann, ifj. Ullmann Isidor, Wechsler Adolf és Tsa és pedig olyformán, hogy a nevezett kereskedők az április első felhavi szelvény ellenében személyenként és főként 40 duka cukrot adhatnak ki. A husvétii cukor ára nagybani eladásnál 100 kilogrammonként 4 koronával, kicsinybani eladásnál négy fillérrel magasabb a rendelkezés cukor árnál. Nagyvárad, 1917 március hó 30-án. Lukács Odón polgármesterhelyettes.

*** Vidéki pénztárat, mint a kultura Meccenása.** A Rimassombani Takarékpénztár a romörzmegeyi muzeum és könyvtár javára 20000 koronás alapítványt tett, hogy az újonnan építendő muzeum épülete mihamarabb tető alá kerüljön. A nemes adományért a vallás és kösoktatásügyi miniszter elismerését fojezte ki a döntés pénztáratnak.

*** A Bihar nyomda új kezében.** Weisz József nagykereskedő és pálinkagyáros a Bihar megyei Takarékpénztáratól megvásárolta a Bihar nevű nyomdát 50 ezer koronáért. A nyomdát az új tulajdonos fia Weisz Iván és Stern Károly papírkereskedő fogják vezetni.

*** „Korona szappan-por.”** Nem kell szappan, sem szód, sem mosópor. Hőfehérre mos, a ruhánsk rem árt, minden eszmegyen a törvéyszéki vegyszéri tennésvény. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13-05.

*** Feltalálható BOKIA biatra szer.** Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Békéscsaba 7/B.

*** Aszódi Kossuth utcai üzletében:** 1 nagy üveg Oroszhal 90-100 drbit 12 for, drabszámra 20 fillér. — 1 kiló szokoládé 40 tábla 20 for. 1 nagy üveg finom kenyek 13 korona. Raktáron: rum, likörök, szilvórium, seprő és törköly, gyógyborok és asztali borok.

*** Köhögés, hurut, rekedtség és nyálkásodás ellen gyors és biztos hatású a Farkas féle hurut szelotke.** Ára 1-20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonszerv is kapható.

*** A Liska víz segít a tavaszi szeplő ellen.** Bővebbet a hirdetésben.

*** Értesítés.** A Nagyvárad Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy az V. hadi kölcsön 5 1/2%-os törlesztéses kötvényeket az annak idején kiadott pénztári elismervények ellenében a pénztári órák alatt kizárólagos szolgálatja.

Értesítés. Az Egyesült bihar-megyei kereskedelmi bank és központi takarékpénztár r. t. ezuton közli t. üzletfeleivel, hogy az V-ik hadikölcsön-kötvények végleges címleteit a korábban kiadott pénz társi elismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

Kiadó Rimanóczy utca 11. sz. házban bejárattal az Ezredévi emlék-tér felől is, a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba, 1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség azonnal. Értekezni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárban, Teleky. utca.

SZINHÁZ

Heti műsor:

Szombat délután: Dollárpapa.
Szombat este: Gólem.
Vasárnap délután: Lillomfi.

A Gólem.

(Dallamok írta Kövesi Albert, zenéjét összeállította Virányi Jenő.)

A Gólemmel megfordították a szokásos sorrendet színpad és film közt: Nem a színdarabot készített mozidarab, hanem Gólem előbb mutatkozott be a filmen, csak aztán került színpadra Kövesi Albert Gólemességéből. A színpadi alkotás voltaképpen a mozi-dráma reminiscenciáiból él: sokkal gyengébb, hogyszem a maga lábán meg tudna állani. Nagy hátránya az is, hogy a színpad számára megoldhatatlan technikai feladatot okozott sok nehézség, a mit a filmen játszva tudnak legyőzni; ezeket ki kellett hagyni. Helyettük Kövesi szentimentalizmust visszajuttatott, de ezen meg azt érezzük, hogy ezek pótlások kerít a darabba s szárazságával egyáltalán nem hatja meg a közönséget. A szövegben van néhány ötletes hely, de azokon is érzik az eredetiség hiánya. Ugyanez az előnye és hátránya a zenének is. Jobb, mint reméltük, de pontosan olyan kevésbé eredeti, mint reméltük.

Hanem azért a mozi Gólemjének reminiscenciáiból, innen onnan összeszedett kölcsönként szereplőkből, még több forrásból összeszedett zenéből csak kikerült három felvonás, a mely a főhős különössége folytán mégis közönséget gyűjt a színházba és egy este leköti az érdeklődést valamenynyire. Irodalmi vagy zenei értéke persze nulla.

A főszerepben Bihari Sándor nyújtott énekben is, játékban is elismerésre érdemes alakítást. Kovács Márta szép hangja és énektudása Mirjam szerepében érvényesült igen jól. Egyes alakításokkal tették nívóssá az előadást Tonpa Béla, Vig Manó, Szigeti, Békefi. Ének- és zenekar megfeleltak.

Bérletszűnet. A Gólem vasárnap esti előadása bérletszűnetben fog lezajlani. A színház a bérletkötő jogait az előadás előtt való nap déli 12 órájáig tartja fenn. Így azok a bérletkötők, akik a Gólem szombati előadására igényt tartanak a jegysikre, azok kiváltásairól ma déli 12 óráig szíveskedjenek intézkedni.

SZERKESZTOI POSTA.

M. E. A eikk máról hely szűke miatt kima-
radt; legközelebb közölni fogjuk.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Szombaton
Ne ítélkezz
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 óraker,
hétköznap 5 óraker kezdődnek.

URANIA
mozgó-
színház

Szombaton
A bosszu utján
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 óraker,
hétköznap 5 óraker kezdődnek.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Szombaton
A gárdista
Balzac novellája 6 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 óraker,
hétköznap 5 óraker kezdődnek.

NYILTÉR.

Dolcsó Heti árjegyzék: árak.

Vizespohár csiszolt üvegből	26
Borospohár csiszolt üvegből	20
Likőrpohár csiszolt üvegből	30
Befőttes tányér csiszolt üvegből	40
Teáscsésze fehér finom porcellán	90
Mocacsésze színes finom porcellán	80
Majolika gyümölcs tányér színezve	60
Kávészcupor színes finom porcellán	60
Gyermekcupor színes finom porcellán	40
Színes festett vizespohár aranyozással	80
Gyermek fülespohár csiszolt	80
Evőkanál jó erő fémből	60
Vizeskanecsó finom csiszolt üvegből	2-
Borosüveg finom csiszolt üvegből	2-
Befőttes állvány finom csiszolt üvegből	2-
Fűszer tartó finom majolika színezve	2-
Virág üvegváza színes díszítéssel	2-
Virág üvegváza színes aranyozással	2-
Virág majolikaváza aranyozással	2-
Virág majolikaváza aranyozással	1-
Virág üvegváza színes üvegből	1-
Virágváza porcellán színes Roccoco	1-
Látkepés emlék kávésbögre	150
Látkepés emlék gyermekbögre	150
Szentképés aranyozott kávésbögre	150
Szentelt víztartó színes porcellánból	1-
Szentelt víztartó aranyozással	150
Szentelt víztartó színes duseranyozással	2-
Szentelt víztartó finom aranyozással	8-
Kávédaráló amerikai patent	7-
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	4-
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	3-
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	2-
Tűzálló barna porcellán tejes lábos	4-
Vizeskészlet színes festett aranyozással	4-
Boroskészlet színes festett aranyozással	4-
Söröskészlet színes festett aranyozással	4-
Liköröskészlet színes festett aranyozással	4-
Teáspohár valódi alpaca foglalattal	2-
China ezüst vajtartó finom kivitelben	5-
China ezüst gyümölcskosár finom kivitel	5-
China ezüst gyümölcs állvány színes	10-
Teáskészlet színes roccoco aranyozással	12-
Kávészlet színes roccoco aranyozással	12-
Feketészlet színes roccoco aranyozással	12-
Mosdókészlet színes fayence felszerelve	12-
Ebédőkészlet színes roccoco aranyozással	86-

Eladás nagyban és kicsinyben.

Ablak üvegezés! Répkeretezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR

Felolós szerkesztő:

Dr. PAPP KÁROLY

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyváradi, Fekete Sas-Passage.

Ma

Szombaton, március 31.

NE

ITÉLKÉZ.

Társadalmi dráma 4 felv.

a főszerepben FRITZ FEHÉR.

Felső Bajorországi tavak.

Látkép.

Károlyka kimenőzik.

Vigjáték.

**Az előadások kezdete
hétköznap pont 5 óra-
kor, vasár- és ünnepnap
d. u. 3 óraker.**

HELYÁRAK:

Páholy 6 személyre 6 K. Főntartott hely I. K. I. hely 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fill.

Katonák és gyermekek a helyárák felét fizetik.

MEGHIVÓ.

A nagyváradai „Szőlőtermelők Borértékesítő Szövetkezete felszámolás alatt” üzletrészes tagjait a városháza tanácstermében f. évi április hó 9-én d. e. 11 órakor tartandó

„felszámoló közgyűlésére”

ismételten meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. A felszámoló és felügyelő bizottság jelentésének előterjesztése.
2. A mérleg megvizsgálása, a felosztandó vagyon és a felosztási kulcs megállapítása.
3. A felszámoló és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.

Nagyvárad, 1917 március 25.

A felszámoló bizottság.

Megjegyzés: Miatán a Tiszántúl a f. évi március hó 17-én megjelent számában közzétett meghívónkra március hó 25-én a Szövetkezet üzletrészes tagjai nem jelentek meghatározottképes számban, figyelemztetjük a tagokat, hogy ezen újabb közgyűlés a napirendre kitűzött tárgysorozat felett tekintet nélkül a megjelent tagok számára határozatképes leendő.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10—13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve, kivonatn házhoz szállíthatnak.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálog kölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad érték-papírokra.

**IZSÁK LIDIA
elsőrendű művésznő**

Nagyvárad, Park-szálloda
nagy Sándor-u. l. sz. 10. sz. szobában.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, késs fűzőkben egyenes tartók, molttartók és buskótőkben nagy választék. Fűzőket választás vágott vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Színgigetel színház művésznőknek egyedül szállítója.
:: Telefon: 11—53. ::

Valódi cérna Granadinok, batistok és zefirek a legszébb színek és mintákban nagy választékban érkeztek a

Vászon üzletbe.

Beöthy Ödön-utca 1. szám.
Bejárat a kapu alatt.

Fekete batistok előnyös áron.

3138—1917. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter 104082/1916. III. a. sz. leiratával a vigalmi adóról szóló szabályrendeletet részben jóváhagyta, és miután a törvényhatósági bizottság március 8-án tartott közgyűlésén meghirdetett, a városi tanács intézkedéseiből folyólag vigalmi adónak a szárdése 1917 április 8-án kezdetét veszi.

Mindösszefoglalva a városi tanácstól nyert felhatalmazás alapján közlöm a város területén mulattató előadásokat rendező nyilvános jelleggel bíró mulatságok és előadások engedélyesével és a közönséggel, hogy a térvigalmak, szavaló előadások, felolvasások, dal és zeneestélyek, mozgókép-előadások, cirkuszok, álarcos manetek, törzjátékok, állatseregletek, anatómiai és panoptikai és más muzeumok, léghajó és körhinták, erőmérőgépek, hullámvautek, légi járművek, orfeum és más szórakoztató nyilvános jelleggel bíró mulatságok résztvevői és belépő jegyek után vigalmi adót fizetni kötelesek és pedig:

ha a belépő díj 60 fillér	2 fillér
ha a belépő díj 61 f. től 1 K ig terjed	4 " "
ha a belépő díj 1—2 K ig terjed	6 " "
ha a belépő díj 2—3 " "	14 " "
ha a belépő díj 3—5 " "	30 " "
ha a belépő díj 5 K. nál magasabb	80 " " " "

vigalmi adó fizetendő.

Ez alkalmattal közlöm, hogy mindazok az engedélyesek, akik szabályrendelet rendelkezéseit be nem tartják és szabályrendelet intézkedéseibe átköző oly eseményt vagy mulatságot követnek el, mely a város házi pénztárának megrövidítését okozza, 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők.

Végül közlöm, hogy a városi tanács a vigalmi adó kezelésével Czirják Zsigmond adóhivatali végrehajót, a szabályrendelet intézkedések ellenőrzésével pedig a rendőrkapitányi hivatalt bízta meg.

Nagyvárad, 1917. évi márcz. 22.

Juricskay Barna s. k.
pénz- és adóügyi tanácsos.

**NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE**

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a városi közönségét, hogy a legújabb rendszerű Villamos vasalók, főzőedények, tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfgram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállíthatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyelletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelelőtelefonja
55.

Főszerelelő telefonja
55.

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házban az emeleten egy modern négy szobás lakás erkéllyel és mellékhelyiségekkel május hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy **üzlethelyiség** és egy souterrainban lévő egy szobás lakás aug. 1-re kiadó!

Értekezni lehet a házmesternél, vagy INCZE irodában, Bémer-tér 3-ik szám alatt.